

ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΡΟΝΟΣ Ε'. | ΑΘΗΝΑ, Κυριακή 23 του Σεπτεμβρίου 1907 | ΓΡΑΦΕΙΑ: Δρόμος Οικονομού αριθ. 4 | ΑΡΙΘ. 262

Μη ζητᾷς σὶά λατινικὰ πῶς δᾷ μιλῆσεις
καλὰ γερμανικά. Ρῶτα τῆ μάγνα σὶό σπῆτι,
τὰ παιδιὰ σὶοὺς δρόμους, τὸν ἀπλοῖκὸ ἄθροπο
σὶό παζάρι. Κοίταξέ τους σὶό σῶμα πῶς μι
λοῦν κ' ἔτσι γράφει.

ΛΟΥΘΗΡΟΣ

Ὁ καλὸς γραφίης λέει καινούρια πράματα
μὲ συνηθισμένες λέξεις.

SCHOPENHAUER

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΥΓΧΑΡΗΣ. Ἡ Ἄρρωστη Δούλα (συνέχεια).
ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΤΑΛΙΑΝΟΣ. Γράμματα ἀπὸ τὴν Κού-
ταλη.
ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ. Τὸ γλωσσικὸ ζήτημα
στὴν Πρίγκιπο.
Μ. ΜΑΛΑΚΑΣΗΣ. Στίχοι.
Σ. ΣΚΗΠΙΣ. Ὁ γῆρας τῶν Ὁρῶν.
Κ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΝΟΥ. Στὰ Δωδεκάνησα.
Ο ΚΡΙΤΙΚΟΣ ΤΟΥ ΝΟΥΜΑ. Θεατρικά. — Ὁ Γιὸς
τοῦ Ήσχιου.
ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ — Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ — ΧΩΡΙΣ
ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΕΥΜΟ.

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΟΥΤΑΛΗ

Ἀγαπητέ μου Ταγκόπουλε,

Ἡ φετινὴ χρονιά νὰ πάει καὶ νὰ μὴ γυρίσει. Ὁ
χειμῶνας μᾶς ρήμαξε. Ἐγὼ εἶδῶ κάπου στὴν Ἀ-
νατολή, ἀντίκει στὴν Κούταλη, ἓνα χτηματάκι.
Συχνὰ περνῶ καὶ πάω νὰ διῶ μὲ τί τρόπο θὰ διορ-
θωθοῦνε οἱ ζυμίες πού μου γενήθηκαν φέτος.

Περνῶ μὲ καίχι καὶ μιά πάω στὴ στεριὰ ἔχω
τὸ γαϊδουράκι μου.

Πάντα τὸ ζῶο ἀφτό τὸ συμπάθησα. Φέτος ὁ-
μως τὸ πῆρα σὲ μεγάλη ὑποληψή. Καὶ γιὰ ἰδέξ ἀ-
δὲν ἔχω δικίον.

Τὸ χειμῶνα μὲ τίς τρομυχτικὲς χιονιές, κλει-
σμένος σὶό φτωχικό μου, καταπάστηκα νὰ μελετή-
σω κάτι γλωσσολογικά. Σὲ κάθε δυὸ πηδῆματα νὰ
καὶ τῶνομα τοῦ Χατζηδάκη. Μεγάλος γλωσσολόγος.
Ὅλοι τὸ λένε Καὶ πρέπει νὰ εἴμαστε περήφανοι πῶς
ἔχουμε σὶό ἔθνος ἓνα τέτιον ἄνθρωπο.

Μὲ τὸ νὰ ξέρεις ὅμως πολλὰ καὶ μὲ τὸ γράφεις
βιβλιά πολλὰ καὶ σοφά, δὲ θὰ πῆ πῶς θὰ περά-
σεις καὶ στὴν ἀθανασία. Τὸ ἀγαθὸ ἀφτό τὸ πελυτί-
μητο δὲν τὸ ἀποχτᾷς ἐφκολα. Κάτι πρωτάκουστο
πρέπει νὰ βρεῖς, κάτι ὠραῖο μὲ τρόπο πρωτόφαντο
νὰ πῆς.

Θάχεις ἴσως ἀκουστὰ πῶς ἓνας Γάλλος ἀστρο-
νόμος, ὁ Le Verrier, μὲ διαθήτη καὶ μολύβι καὶ
χαρτί καὶ λογαριασμό βρῆκε πῶς κάπου σὶοῦ οὐρα-
νοῦ τίς ἀνοιχοχωριές βρισκόνταν ἓνα ἄστρο, ἓνας
πλανήτης, πού ἀκόμα ὡς τότες οὔτε ἀφτός ὁ ἴδιος,
οὔτε κανένας ἄλλος τὸν εἶχε διει. Τὸ νιώθεις καλὰ

ΣΤΙΧΟΙ

Στὸ δάσος τὸλοπράσιον εἰσὲ βελανιδιά
Μὲ τὰ χρυσὰ τὰ φύλλα σου, εἰσὲ ἀγαπῶ, εἰσένα,
Ἄρρωστη σάν τὴν ἴδια μου τὴν ἄρρωστη καρδιά,
Κι ὠραία γιὰ δσοὺς, σάν ἐμέ, τραβῶν τὰ μαραμμένα.

Σκυμένες ἐβλαβητικὲς τὴν ἄκρη τοῦ γκρεμοῦ
Παίρνουν οἱ κλαίουσες ἱτιές σὶοῦ φεργαριοῦ τὴν πάγνη,
Φοροῦν τὸ μαῦρο φῶρεμα τοῦ μαῦρου λογισμοῦ,
Ποῦ λίγο λίγο, τὸ ὕφανεν ἢ πεπρωμένη ἀράχνη.

Μιά σπῆδα καὶ λαμπάδισε τὸ δάσος τὸ ἱερό,
Τὸ χρώμα πῆρε ὁ οὐρανὸς μᾶς θάλασσας θολῆς,
Καὶ καβαλάρης τῶν φλογῶν ὁ Μεφιστοφελῆς;
Γέλασε θριαμβεντικά τὸ γέλοιο του τὸ πονηρό.

Μ. ΜΑΛΑΚΑΣΗΣ

ἀφτό πού σου λέω ; Καταλαβαίνεις τί θὰ πῆ σὲ μιά
τέτια ἀπεραντωσιὰ δίχως ἀρχή καὶ τέλος, νὰ προ-
διορίσεις πῶς σὶό δεῖνα μέρος ἀνάγκη καὶ καλὰ νὰ
ὑπάρχει ἓνα ἄστρο κι ἄλλοι νὰ τὸ διοῦνε σωστὰ σω-
στὰ ἐκεῖ, πού τὸ εἶχες εἰσὺ κατατοπίσει ;

Γιὰ βρεθῆκια δώκανε τοῦ Le Verrier οἱ σύν-
τροφοί του τὴν ἀθανασία. Τὸν πλανήτη ἀφτόν τὸν ὀ-
νοματίτανε Ποσειδῶνα ἢ Le Verrier ἢ καλύτερα
τὸ ἄστρο τοῦ Le Verrier· μικρὴ λεχτικὴ παραλλα-
γή πού μᾶς ; γλυτώνει ἀπὸ μεγάλη λεξικογραφικὴ
μπερδεψιά ὅπως ; θὰ διῖς παρακάτω.

Ἄν κατάλαβες καλὰ τί σημασία ἔχουνε ἀφτά
πού σου εἶπα, θὰ καταλάβεις καὶ κάτι πολὺ σπου-
δαιότερο πού θὰ σου πῶ τώρα ἀμέσως. Σοῦ τὸ λέω
καὶ πρόσεχε. Ὁ Χατζηδάκης θὰ περάσει στὴν ἀθα-
νασία καβάλα σ' ἓναν ἄσπρο μισιριώτικο γάδαρο.

Τῶνομα ἀφτό ὅλοι μᾶς κάθε μέρχ τῶχομε σὶό
στόμα μας. Κι ὡς τόσο ποτές δὲ σου πέρασε ἀπὸ τὸ
νοῦ, νὰ τοῦ ζητήσεις τὰ περγαμηνά. Ἐ λοιπὸν μάθε
πῶς κρατιέται ἀπὸ οἶ μὲγάλο καὶ τρανὸ. Πῶς ἔ-
χει τὴν καταγωγή ἀραβικὴ σάν τὸ πῶ καθαροαίμα-
το ἀραβικό ἄλογο. Κι ἀφτὴ τὴν τόσο σπουδαία ἀ-
νακάλυψη τὴν ἔκαμε ὁ Χατζηδάκης. Καὶ τὴν ἔκαμε
μὲ μολύβι καὶ χαρτί καὶ ὑπολογισμό. Μὰ θὰ πῆς
τονὲ βοηθήσανε τὰ φθογγολογικά. Μὰ μήπως τάχα
καὶ τὰ δικὰ σου τάφτια λίγο βούσανε ὡς τώρα ἀπὸ
τὰ φθογγολογικά ἀφτά ; Ἡ μήπως κι ἄλλοι πού
φθογγολογίεις πολυποικίλους κ' Ἑλληνικά κι Ἀρα-
βικά ξέρουνε, γιὰ τί τάχα οὔτε νὰ τοὺς περάσει ἀπὸ
τὸ νοῦ ; Καὶ μάλιστα, ξίχασα νὰ σου τὸ πῶ ἀμέσως,
ὁ Χατζηδάκης οὔτε ἀραβικά καν ἔξερε δταν ἔκαμε
τὴν πρωτάκουστη ἀφτὴ φθογγολογίση. Ὅστε ὡς γι'
ἀξιοσύνη εἶναι πολὺ ἀνώτερο τὸ φθογγολογικὸ κατόρ-

θωμα τοῦ Χατζηδάκη ἀπὸ τὸ ἀστρολογικὸ τοῦ Le
Verrier, κι ὅσο γιὰ ἀξία ἢ ἀνακάλυψη πολὺ πῶ
πολύτιμη. Τί μὲ μέλει ἐμένα ἢ εἰσένα ἂν σὶς ἀ-
χανιές μέσα τῶν οὐρανῶν μιλιούνια λέβγες μακριὰ
διακινιέται ἓνας ἀσήμαντος πλανήτης μὲ τόση διά-
μετρο, μὲ τόση ἀριάδα ἢ πολινάδα καὶ ξέρω γὼ μὲ
τί ἄλλες ἀνούσιες ἰδιότητες ; Τάχα σὲ τί θὰ καλιτε-
ρέψει ἢ τύχη ἢ δικὴ μας ; Μὲ μέλει ὅμως νὰ ξέρω
ἀπὸ τί γεννιὰ κρατιέται ὁ ὑποταχτικός μου γιὰτί
τὸν τιμῶ, τὸν καλοκοιτάζω, καβάλα στὴ ράχη του
βλέπω μὲ κάπια περηφάνια τὸν ἀπεζῶ.

Κ' ἔτσι τὸ λοιπὸν ὁ Χατζηδάκης καβάλα σ' ἔ-
ναν ἄσπρο μισιριώτικο γάδαρο, καὶ μὲ κόκκινα χρυ-
σοκέντητα βυζαντινὰ αὐτοκρατορικά τσαγγιά στὰ
πόδια, θὰ περάσει τὸ κατώφλι τῆς ἀθανασίας καὶ θὰ
καθούμαστε εἰσὺ κ' ἐγὼ ἐπ' ὄζω νὰ χάσκουμε.

Τί κρίμα νὰ μὴν ἔχομε ἀκόμη Ἀκαδημία ! Μὰ
δὲν μπορεῖ νὰ γρηγῆσει. Καὶ δὲν μπορεῖ καὶ νὰ μὴν κα-
ταπιαστεῖ ἀμέσως καὶ τὸ λεξικό της. Ἐχε τὸ νοῦ
σου. Νὰ τῆς κάμεις ἀμέσως κιάλας τὴν ἀκόλουθη
σπουδαιότατη λεξικογραφικὴ πρόταση. Στὸ λεξικό
της, στὴ λέξη γάδαρος πλάι νὰ περάσει τὸ συνώνυ-
μο τὸ ἀναλογούμενο κατὰ τὸ ἄστρο τοῦ Le Ver-
rier.

Καταλαβαίνεις ὑποθέτω τί σπουδαιότητα μπο-
ρεῖ νὰ ἔχει ἢ πρότασή μας ἀφτὴ, καὶ πῶς ὄχι μόν-
ο γιὰ κείνους πού θὰ λεξικογραφηθοῦνε, μὰ πῶς
καὶ σ' ἐμᾶς τοὺς δυὸ μπορεῖ νὰ πῆσει κανένα ψί-
χουλο ἀθανασία.

Μὲ τὴ γλυκιὰ ἀφτὴ ἐλπίδα σ' ἀφίνω.

Κούταλη, Ἄβγουστος 1907.

ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΤΑΛΙΑΝΟΣ